

ביאור בדרך אפשר

על עשרת הדברות במעמד הר סיני נאמר:

1 וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמְרָא¹, וַצְרִיף
2 לְהִבְיִן², מְדוּעַ נֶאֱמַר כָּאן 'וַיְדַבֵּר גו' לְאַמְרָא', כְּלוּמַר, מַה
3 מִשְׁמַעוֹת הַמִּילָה לְאַמְרָא בְּהַקְשָׁר זֶה, דְּבִשְׁלָמָא, כְּלוּמַר הַדְּבַר מוּבָן בְּכָל

4 הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ שְׁנֵי עָשָׂר פְּעָמִים רַבּוֹת
5 וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לְאַמְרָא 'שְׁפָרוּשׁוּ
6 "לְאַמְרָא" לְזוּלְתוֹ³ לְאַחֲרַיִם, כִּי
7 יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ מִפִּי מֹשֶׁה,
8 וּמֹשֶׁה לְבַדּוֹ שְׁמַע מִפִּי
9 הַגְּבוּרָה מִפִּי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,

בס"ד. שבת פרשת נשא, ט' סיון,

ה'תשכ"ו

(הנחה בלתי מוגה)

1 וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאַמְרָא,¹
2 וַצְרִיף לְהִבְיִן², מְדוּעַ נֶאֱמַר כָּאן 'וַיְדַבֵּר
3 גו' לְאַמְרָא', דְּבִשְׁלָמָא בְּכָל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ
4 שְׁפָרוּשׁוּ "לְאַמְרָא" לְזוּלְתוֹ³, כִּי יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ
5 מִפִּי מֹשֶׁה, וּמֹשֶׁה לְבַדּוֹ שְׁמַע מִפִּי הַגְּבוּרָה, וְלִכְנָן
6 שִׁיף לְשׁוֹן "לְאַמְרָא", הִינּוּ שְׁהַקְבָּה אֲמַר לְמֹשֶׁה
7 לְחִזּוֹר וּלְאַמְרוּ לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת
8 אֵי-אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ כֵּן, שְׁהָרִי כָּל יִשְׂרָאֵל שְׁמָעוּ
9 מִפִּי הַקְבָּה, וְאִם-כֵּן מַהוּ פְּרוּשׁ תִּיכַת "לְאַמְרָא".

11 וְלִכְנָן שִׁיף וּמֵתִים לְשׁוֹן
12 "לְאַמְרָא", הִינּוּ שְׁהַקְבָּה
13 אֲמַר לְמֹשֶׁה לְחִזּוֹר וּלְאַמְרוּ
14 אֶת הַדְּבָרִים שֶׁשָׁמַע מֹשֶׁה מִמֶּנּוּ
15 לְיִשְׂרָאֵל, אֲבָל בְּעֶשְׂרֵת
16 הַדְּבָרוֹת אֵי-אֶפְשָׁר לְפָרֵשׁ כֵּן
17 אֶת הַמוּשָׁג לְאַמְרָא, שְׁהָרִי כָּל
18 יִשְׂרָאֵל מְבִלִי יוֹצֵא מִן הַכֹּלל נִכְחוּ
19 בַּעַת מִתֵּן תּוֹרָה, כִּךְ שֶׁכֵּל יִשְׂרָאֵל
20 שְׁמָעוּ בְּעַצְמָם אֶת עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת
21 מִפִּי הַקְבָּה, וְאִם-כֵּן מַהוּ
22 פְּרוּשׁ תִּיכַת "לְאַמְרָא" ?

10 (ב) וַיּוֹבֵן בְּהַקְדִּים מַה שְׁנִתְּבָאָר לְעִיל בְּמֶאֱמָר
11 שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת⁴ מִהֶמְאָמַר שֶׁל כ"ק
12 אֲדָמוּר (מְהוֹרֶשׁ"ב) נִשְׁמָתוֹ-עֲדָן, דְּבִדְבוּר-
13 הַמִּתְחִיל "חִבִּיבִין יִשְׂרָאֵל" דְּשַׁנַּת תַּרְמ"ו⁵
14 (שְׁמִיּוּסָד עַל מֶאֱמַר ה'צִמַּח צֶדֶק'⁶ וּלְמַעְלָה
15 בְּקוּדֶשׁ, וְעָלְיוּ מִיּוֹסֵד הַמֶּאֱמָר שֶׁל כ"ק מו"ח
16 אֲדָמוּר נִשְׂיָא דוֹרְנָו⁷), שְׂיֵשׁ שְׂנִי פְּרוּשִׁים
17 בְּמֶאֱמַר רַז"ל⁸ חִבִּיבִין יִשְׂרָאֵל שְׁנַתָּן לְהֶם כְּלִי
18 חֲמֵדָה, שְׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם. פְּרוּשׁ הַרְאִשׁוֹן,
19 שְׁעַל-יָדֵי הַתּוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמֶאֱמַר רַז"ל⁹
20 הַתּוֹרָה אוֹמְרָת: אֲנִי הֵייתִי כְּלִי אוֹמְנָתוֹ שֶׁל

23 (ב) וַיּוֹבֵן בְּהַקְדִּים מַה
24 שְׁנִתְּבָאָר לְעִיל בְּמֶאֱמָר שֶׁל
25 חַג הַשְּׁבוּעוֹת⁴ דִּיבּוּר-הַמִּתְחִיל
26 (הַפּוֹתַח בְּדַבְרֵי הַמִּשְׁנָה) 'חִבִּיבִין
27 יִשְׂרָאֵל' שְׁנֵי עָשָׂר בְּהַתּוֹעֵדוֹת חַג
28 הַשְּׁבוּעוֹת שָׁנָה זֹאת, תִּשְׁכִּי, מִהֶמְאָמַר
29 שֶׁל כ"ק אֲדָמוּר
30 (מְהוֹרֶשׁ"ב) נִשְׁמָתוֹ-עֲדָן,
31 דִּבּוּר-הַמִּתְחִיל "חִבִּיבִין
32 יִשְׂרָאֵל" דְּשַׁנַּת תַּרְמ"ו⁵
33 (שְׁמִיּוּסָד עַל מֶאֱמַר ה'צִמַּח
34 צֶדֶק'⁶ וּלְמַעְלָה בְּקוּדֶשׁ, הִינּוּ
35 רַבּוּתֵינוּ נִשְׂיָא חִבִּיבִין שְׁקִרְמוּ לִצְמַח
36 צֶדֶק: הֵם אֲדָמוּר הַזֶּקֶן וְאֲדָמוּר
37 הָאֲמַעְצִי, וְעָלְיוּ עַל הַמֶּאֱמַר שֶׁל הַרְבִּי
38 הַרְש"ב מִיּוֹסֵד הַמֶּאֱמָר שֶׁל
39 כ"ק מו"ח אֲדָמוּר נִשְׂיָא

ביאור בדרך אפשר

40 דוֹרְנָו⁷ הַרְבִּי הַרְי"צ בְּדִבּוּר-הַמִּתְחִיל 'חִבִּיבִין יִשְׂרָאֵל', שְׂיֵשׁ שְׂנִי
41 פְּרוּשִׁים בְּמֶאֱמַר רַז"ל⁸ בְּמִשְׁנַת בְּפָרְקֵי אֲבוֹת חִבִּיבִין יִשְׂרָאֵל
42 שְׁנַתָּן לְהֶם כְּלִי חֲמֵדָה, שְׁבוּ נִבְרָא הָעוֹלָם.

43 פְּרוּשׁ הַרְאִשׁוֹן, שְׁעַל-יָדֵי הַתּוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, כְּמֶאֱמַר
44 רַז"ל⁹ הַתּוֹרָה אוֹמְרָת עַל

45 עֲצֻמָּה: אֲנִי הֵייתִי כְּלִי אוֹמְנָתוֹ
46 שֶׁל הַקְבָּה בְּבְרִיאַת הָעוֹלָם, כְּמוֹ
47 מְלַךְ בְּשֶׁר-וְדָם כְּשֶׁהוּא בּוֹנֵה
48 פְּלִטְרִין אַרְמוֹן כּו', דְּפִתְרָאוֹת
49 וּפְנִיקְסָאוֹת יֵשׁ לוֹ שֶׁבָּהֶם כְּתוּבָה
50 וּמְשׁוֹרְטֵט תַּכְנִית הַבְּנִינָה שֶׁל הָאֲרַמּוֹן
51 וְהַבְּנָא מִבֵּיט בְּתַכְנִית הַכְּתוּבָה וְעַל פִּיה
52 הוּא בּוֹנֵה כּו', כִּף הָיָה הַקְבָּה
53 מִבֵּיט בְּתוֹרָה וּבּוֹנֵה אֶת
54 הָעוֹלָם עַל פִּי הַתּוֹרָה.

55 וּפְרוּשׁ הַשְּׂנִי, בְּמֶאֱמַר חֲכִימֵינוּ ז"ל
56 שֶׁהַתּוֹרָה הִיא 'כְּלִי חֲמֵדָה' שְׁבוּ נִבְרָא
57 הָעוֹלָם שְׁכָּל פְּנִתָּה הַתְּכִלִּית וְהַמְטֵרָה
58 שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָם הֵייתָה
59 בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה, כְּמֶאֱמַר
60 רַז"ל¹⁰ תְּנָאֵי הַתְּנָה הַקְבָּה
61 עִם מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, אִם
62 יִקְיָמוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָתִי מוּטָב
63 וְכו', (וּבְלִשׁוֹן הַגְּמָרָא: 'אֲדָמוּר רִישׁ
64 לְקִישׁ, מֵאֵי דְכְּתִיב וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בּוֹקֵר
65 יוֹם הַשִּׁשִּׁי ה' יִתִּירָה לְמָה לִּי, מִלְּמַד
66 שֶׁהַתְּנָה הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם מַעֲשֵׂה
67 בְּרָאשִׁית וְאִמַר לְהֶם אִם יִשְׂרָאֵל
68 מִקְבָּלִים הַתּוֹרָה אֲתָם מִתְקִימִין וְאִם
69 לֹאֹו אֲנִי מַחְזִיר אֲתָכֶם לְתוֹהוֹ וּבִהוּוֹ'.
70 וּפִירֵשׁ רִשִׁי: "הַשִּׁשִּׁי מִשְׁמַע הַשִּׁשִּׁי
71 הַמִּיּוֹדֵד בְּמִקּוֹם אַחֵר... אִף כֹּאן וַיְהִי
72 עֶרֶב וַיְהִי בּוֹקֵר שֶׁל גַּמַר בְּרָאשִׁית תְּלוּי

21 הַקְבָּה, כְּמוֹ מְלַךְ בְּשֶׁר-וְדָם כְּשֶׁהוּא בּוֹנֵה פְּלִטְרִין כּו' דְּפִתְרָאוֹת וּפְנִיקְסָאוֹת
22 יֵשׁ לוֹ כּו', כִּף הָיָה הַקְבָּה מִבֵּיט בְּתוֹרָה וּבּוֹנֵה אֶת הָעוֹלָם. וּפְרוּשׁ הַשְּׂנִי,
23 שְׁכָּל פְּנִתָּה בְּרִיאַת הָעוֹלָם הֵייתָה בְּשִׁבִיל הַתּוֹרָה, כְּמֶאֱמַר רַז"ל¹⁰ תְּנָאֵי הַתְּנָה
24 הַקְבָּה עִם מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, אִם יִקְיָמוּ יִשְׂרָאֵל תּוֹרָתִי מוּטָב וְכו', וְכֵן אֲמַרוּ

(1) יתרו כ, א. (2) ראה גם תו"א יתרו סז, ב. לקו"ת שה"ש מ, ב. רד"ה חביבין ישראל תרמ"ו (דלקמן בפנים). ובכ"מ.
(3) ראה פירש"י יתרו יט, יב. ויקרא א, א. בהעלותך יב, יג. ובכ"מ. (4) ד"ה חביבין ישראל דיום ב' דחג השבועות (תורת
מנחם - התועדויות חמ"ז ע' 20 ואילך). (5) הנחה מהמאמר, נדפסה בהוספות לסה"מ תרמ"ו ע' תיא ואילך. (6) ראה אוה"ת
בחוקותי ע' קצד ואילך. אוה"ת במדבר (דרושים לשבועות) ע' קעא ואילך. (7) ראה סה"מ ה'ש"ת ע' 92-98. תש"ב ע' 104
ואילך. (8) אבות פ"ג מ"ד. (9) ב"ר פ"א, א. (10) שבת פח, א. ע"ז ג, א. ה, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 ביום השישי והוא ו' בסיון שניתנה בו תורה מריבוי דה' דריש ביה נמי הא"),
2 וכן אמרו רז"ל¹¹ אלה תולדות השמים והארץ¹², "אלה"
3 היינו השמים והארץ, בזכות מי עומדים ובזכות מי קומים,
4 בזכות ואלה שמות בני ישראל¹³, ו"אלה" בני ישראל שגם
5 בהם נאמר "אלה" בזכות מי הם
6 עומדים וקיימים כו', בזכות רז"ל¹¹ אלה תולדות השמים והארץ¹², "אלה"
7 "אלה העדות והחקים"¹⁴
8 חוקי התורה שגם בהם נאמר "אלה".
9 וזהו שהתורה היא כלי חמדה
10 ש"שבו נברא העולם",
11 שהפנינה המטרה והתכלית
12 בבריאת העולם היא התורה. היא התורה. וממשיך במאמר, שלכן נאמר
13 וממשיך הרבי הרש"ב במאמר,
14 שלכן נאמר בעשרת הדברות
15 וידבר אלקים את כל
16 הדברים האלה לאמר",
17 שתבת המילה "לאמר" קאי
18 מכוונת על עשרה מאמרות,
19 כמו שכתוב בפ'שנתנו¹⁵ פרשת
20 נשא, לגבי קרבנות הנשיאים
21 עשרה עשרה הפך", כל אחד
22 משנים עשר הנשיאים הביא בקרבנו
23 יכף אחת עשרה זהב מלאה קטרת'
24 כלומר, קטורת במשקל של עשרה
25 שקלי הקודש ואיתא מובא
26 בזהר¹⁶, שקאי הכתוב המדבר על
27 קטורת במשקל עשרה, מדבר על
28 עשרה מאמרות שאמר הקודש-
29 ברוך הוא ("יהי אור", יהי רקיע" וכו')
30 ובהם נברא העולם ועשרת
31 הדברות של מתן תורה, שעשרה
32 מאמרות מכונים כנגד עשרת
33 הדברות, כיון שקל קיום
34 המאמרות היינו העולם שנברא
35 בעשרה מאמרות הוא על-ידי
36 הדברות היינו התורה. וזהו מה
37 שכתוב "כל הדברים האלה
38 לאמר", שעשרת הדברות
39 ("כל הדברים האלה")
40 מחזקים את העשרה מאמרות ("לאמר")¹⁷ התורה אומרת'
41 ומחזקת את קיום העולם.
42 אף גם לאחר שנתבאר מדוע יש מקום לביטוי 'לאמר' למרות שאין

(11) שמו"ר פמ"ח, א. (12) בראשית ב, ד. (13) שמות א, א. (14) ואתחנן ד, מה. (15) ז, פו. (16) ח"ג יא, ב. (17) ראה לקו"ת חוקת נז, סע"ג ואילך. אוה"ת יתרו ע' תעג. קונטרס ומעין מאמר טז פ"א. סה"מ תרנ"ט ע' קמו ואילך. תש"ד ע' 75 ואילך. וראה לקו"ת שה"ש כה, ג. ובכ"מ. (18) ראה גם ד"ה וידבר אלקים תשכ"ב (סה"מ תשכ"ב ע' רפג ואילך). (19) פ"ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

כדי לקיים את העולם בכח הפועל הכוח האלוקי הבורא שבעשירה 43
מאמרות, ובפרט כח הבורא שמציאותו הוא מעצמותו ולא 44
מגורם אחר חלילה כו', שישנו בכל הנבראים, כמבואר לעיל, אלא 45
בנוסף לכוח הפועל בנפעל. יש צורך שעשורת הדברות יהיו 46
מתחזקים את העשירה מאמרות 47
והתורה תתן חיזוק לקיום העולם. 48
(ד) ולהבין זה מדוע באמת יש 49
צורך בתורה לצורך חיזוק קיום העולם 50
ולא די בכוח האלוקי המחיה את 51
הנבראים (כוח הפועל בנפעל) יש 52
להקדים תחלה המבאר 53
בהמשך המאמר הנזכר דבורה 54
המתחיל הפותח בדברי המשנה 55
"חביבין ישראל" (לאדמו"ר 56
הרבי הרשב"ב נשמתו ע"ד) 57
הנ"ל²³, בפרוש הפתוב²⁴ 58
אם בחקוטי תלכו וגו' ונתתי 59
גשמיכם בעתם. ומבאר 60
במאמר הנזכר, שהתורה נקראת 61
בשם גשמים. דהנה, איתא 62
מובא ב'מדרש רבה'²⁵ אמר 63
רבי יוחנן: כל אורה האמור 64
באליהוא בן ברקאל הבויר, אחד 65
מדעיו של איוב שדבריו מופיעים 66
בכמה פרקים בספר איוב, בירידת 67
גשמים הפתוב מדבר. ורבי 68
הושיעה רבה אמר: בדברי 69
תורה²⁶ הפתוב מדבר. ולא 70
פליגי, ואין שני החכמים הללו 71
חלוקים בנייהם אלא שניהם אף 72
שהם אומרים דברים שונים 73
מתפונים לדבר אחד. פי הנה 74
אמרו רז"ל²⁷ שלשה 75
מפתחות נמצאים בידו של 76

1 כמה וכמה שבהסתלקות כח הבורא מן הנברא ישוב
2 הנברא לאין ואפס ממש, אלא כדי שהנברא יתקיים צריך להיות
3 כח הפועל של הבורא, המהווה את הנברא בנפעל בנברא תמיד
4 להחיותו ולקנימו, והן הן בחינת אותיות הדבור של
5 הקדוש-ברוך-הוא מעשירה

6 על-אחת-כמה-וכמה שבהסתלקות כח הבורא
7 מן הנברא ישוב הנברא לאין ואפס ממש, אלא
8 צריך להיות כח הפועל בנפעל תמיד להחיותו
9 ולקנימו, והן הן בחינת אותיות הדבור מעשירה
10 מאמרות שבהם נבראו. וכפי שמבאר לפני-זה²⁰
11 מה שכתוב²¹ לעולם ה' דברך נצב בשמים, ופרש
12 ופרש הפעל-שם טוב ו"ל: פי דברך שאמרת
13 יהי רקיע בתוך המים וגו', תבות ואותיות אלו
14 הן נצבות ועומדות לעולם בתוך רקיע השמים
15 וכי', ועל-דרך-זה בכל שאר הנבראים
16 שמתהוים ומקבלים חיותם מעשירה מאמרות.
17 ובפרט על-פי המבאר ב'אגרת הקודש' סמן כ'²²
18 שכח הבורא שמהנה את הנבראים מאין ליש
19 הוא ממהותו ועצמותו של המאציל ברוך-הוא,
20 שמציאותו הוא מעצמותו, ואינו עלול מאיזה
21 עלה שקדמה לו חס-ושלום, ולכן הוא לבדו
22 בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המיוחד
23 ממש, בלי שום עלה וסבה אחרת קודמת ליש
24 הנה. ואם-כן, מדוע לא די בכח הפועל
25 שבעשירה מאמרות, ובפרט כח הבורא
26 שמציאותו הוא מעצמותו ולא מגורם
27 אחר חוץ ממנו, ואינו עלול תוצאה
28 מאיזה עלה סיבה שקדמה לו
29 חס-ושלום, ולכן הוא הבורא
30 עצמו, מהות ועצמות האלקות, לבדו
31 בכחו ויכלתו לברוא יש
32 מציאות מאין ואפס המיוחד
33 ממש, העדר מוחלט של מציאות,
34 בלי שום עלה וסבה אחרת
35 קודמת ליש הנברא הנה אלא
36 היש' הוא מאין. ואם-כן, מאחר
37 שבכל הנבראים יש כוח של הבורא
38 המקיים ומחיה אותם, מדוע לא די

39 (ד) ולהבין זה יש להקדים תחלה המבאר
40 בהמשך המאמר דבורה-המתחיל
41 "חביבין ישראל" (לאדמו"ר נשמתו-ע"ד)
42 הנ"ל²³, בפרוש הפתוב²⁴ אם בחקוטי תלכו וגו' ונתתי
43 גשמיכם בעתם. ומבאר, שהתורה נקראת בשם גשמים. דהנה, איתא
44 מובא ב'מדרש רבה'²⁵ אמר רבי יוחנן: כל אורה האמור באליהוא בן ברקאל, בירידת גשמים הפתוב
45 מדבר. ורבי הושיעה רבה אמר: בדברי תורה²⁶ הפתוב מדבר. ולא פליגי,
46 אלא שניהם מתפונים לדבר אחד. פי הנה אמרו רז"ל²⁷ שלשה מפתחות בידו של

(20 פ"א. 21) תהלים קיט, פט. (22) קל, סע"א ואילך. (23) סה"מ שם ע' תיו ואילך. וראה גם אוה"ת בחוקותי שבערה 6.
ד"ה אם בחוקותי תרכ"ו (סה"מ תרכ"ו ע' ק ואילך). עטר"ת (סה"מ עטר"ת ס"ע תכח ואילך). (24) ר"פ בחוקותי. (25) ב"ר
ספכ"ו. (26) כ"ה בסה"מ תרמ"ו שם. ובמדרש שם: במתן תורה. (27) תענית ב, סע"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הַקִּבְּהָ שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ בְּיַד שְׁלִיחַ, וְחָשִׁיב וּחְכִּמִּינוּ ז'ל מוֹנִים גַּם
 2 מִפְּתַח שֶׁל גְּשָׁמִים (מלבד מפתח של 'יחיה' (יולדת) ושל תחיית המתים).
 3 אֶף מִצַּד שְׁנֵי מִצִּינֵינוּ בְּרַבְרֵי חֲכִמֵינוּ ז'ל שֶׁגַּם בְּהַשְׁפַּעַת גְּשָׁמִים
 4 יִשְׁנוּ עֲנָנֵי הַשְּׁלִיחוֹת, כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב²⁸ וְשׁוֹלַח מֵיִם עַל פְּנֵי
 5 חוּצוֹת וּלְכַאוּרָה זֹו סְתִירָה לְאִמּוּר
 6 לְעִיל שִׁמְפַתַּח הַגְּשָׁמִים נִמְצָא בְּיַדִּי 1
 7 הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעִצְמוֹ וְלֹא נִמְסָר 2
 8 לְשִׁלְחִי.
 9 וְהַעֲנֵנּוּ בְּזָה, דְּהִנֵּה אֶמְרוּ 3
 10 וְרַ"ל²⁹ הָאֶרֶץ מֵהֵיכָן שׁוֹתָה 4
 11 וּמִקְבֵּלַת מֵיִם. בְּזִמְנֵי שִׁישְׂרָאֵל 5
 12 עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם, 6
 13 הָאֶרֶץ שׁוֹתָה מֵמֵיִם עֲלִיוֹנִים 7
 14 שֶׁמַּעַל לְרִקְיעַ, וּבְזִמְנֵי שְׁאִין 8
 15 כּוֹי הָאֶרֶץ שׁוֹתָה מֵמֵיִם גְּשָׁמִים 9
 16 שֶׁמִּתַּחַת לְרִקְיעַ.
 17 וְהַחֲלוּק הַהַבְּדֵל בִּיגִייהֶם בֵּין קְבֵלַת
 18 וּיְנִיקַת הַשְּׁפַעָה מֵמֵיִם שֶׁמַּעַל לְרִקְיעַ
 19 לְקְבֵלַת וּיְנִיקַת הַשְּׁפַעָה מֵמֵיִם שֶׁמַּעַל
 20 לְרִקְיעַ יוֹכֵן בְּהַקְדָּיִם מַה
 21 שְׁאֶמְרוּ וְרַ"ל³⁰ שֶׁבְּתַחֲלַת 30
 22 הַבְּרִיאָה הָיָה הָעוֹלָם מֵיִם
 23 בְּמֵיִם, וְלֹא הָיָה הַבְּדֵל בֵּין מֵיִם
 24 עֲלִיוֹנִים לְמֵיִם תַּחְתּוֹנִים וְאַחֲרֵי-כֵן
 25 נַעֲשֶׂה עֲנָנֵי הַהַבְּדָלָה בִּינֵיהֶם.
 26 כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב³¹ יְהִי רִקְיעַ גוֹי'
 27 וְיִהְיֶה מִבְּדִיל בֵּין מֵיִם לְמֵיִם,
 28 בֵּין מֵיִם הָעֲלִיוֹנִים לְמֵיִם
 29 הַתַּחְתּוֹנִים. וְהִנֵּנוּ³²,
 30 שֶׁבְּתַחֲלָה לְפָנֵי הַהַבְּדָלָה הָאִמּוּרָה
 31 שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּיוֹם הַשְּׁנֵי בְּרִיאַת הָעוֹלָם
 32 הַמֵּיִם הָעֲלִיוֹנִים לֹא הָיָו
 33 בְּתַכְלִית הָעֲלוּי, וְהַמֵּיִם
 34 הַתַּחְתּוֹנִים לֹא הָיָו בְּתַכְלִית
 35 הַיְרִידָה, וְכַמְּשַׁל חֲבִית יֵין
 36 שֶׁמְּעוֹרְבִין בָּהּ שְׁמָרִים,
 37 שְׁאִינוּ נִכְרָ כָּל-כֶּף שֶׁבַח הַיֵּין
 38 מִפְּנֵי תַּעְרוּבַת הַשְּׁמָרִים
 39 שֶׁנִּמְסְתִּירָה עַל מַעֲלָתוֹ שֶׁל הַיֵּין, וְגַם
 40 הַשְּׁמָרִים אֵינָם גְּרוּעִים כָּל-

כֶּף, כִּי עֲדִין יֵשׁ בָּהֶם טַעַם הַיֵּין. אֶף לְאַחַר הַסְּנוּן
 בֵּין הַיֵּין עִצְמוֹ לְשִׁמְרִים, נַעֲשֶׂה הַיֵּין צְלוּל לְלֹא שִׁמְרִים
 וְהַשְּׁמָרִים יוֹרְדִים לְמִטָּה וְנִשְׁאָרִים בְּתַכְלִית
 הַפְּסוּלָת וְהַשְּׁפַעַת הַיֵּין כִּכּוּר לֹא נִיכְרַת בָּהֶם. וְכַמּוֹ-כֵן
 שֶׁנִּפְעַל בְּאִמְצָעוֹת הַהַפְּרָדָה בֵּין הַיֵּין
 לְשִׁמְרִים נַעֲשֶׂה גַם עַל-יְדֵי
 הַרְקִיעַ הַמִּבְּדִיל בֵּין מֵיִם
 לְמֵיִם, שְׁמֵיִם הָעֲלִיוֹנִים
 נִתְעַלּוּ בְּתַכְלִית הָעֲלוּי וְכַעַת הֵם
 נַעֲלִים יוֹתֵר מִכְּפִי שֶׁהָיָו בְּשַׁעָה שֶׁהָיָו
 מְעוֹרְבִים עִם הַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים, וְמֵיִם
 הַתַּחְתּוֹנִים יָרְדוּ בְּתַכְלִית
 הַיְרִידָה, שֶׁלֹּא בְּעֶרְףָה לְלֹא כֹל
 יַחַס וְהַשְּׁוֹאָה לְגַבִּי מַעְמָדָם
 וּמִצָּבָם שֶׁל הַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים
 בְּהִיוֹתָם מְעוֹרְבִים עִם הַמֵּיִם
 הָעֲלִיוֹנִים, וְעַל-אַחַת-כַּפְּהָה-
 וְכַמּוֹ שֶׁכַּעַת הַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים הֵם
 שֶׁלֹּא בְּעֶרְףָה לְגַבִּי הַמֵּיִם
 הָעֲלִיוֹנִים בְּהִיוֹתָם מְעוֹרְבִים
 עִם הַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל-
 אַחַת-כַּפְּהָה וְכַמּוֹ שֶׁלֹּא
 הַהַבְּדָלָה הַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים הֵם שֶׁלֹּא
 בְּעֶרְףָה לְגַבִּי הַמֵּיִם הָעֲלִיוֹנִים
 כְּפִי שֶׁהֵם עַתָּה לְאַחַר
 שֶׁנִּבְדְּלוּ מֵהַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים
 וְנִתְעַלּוּ בְּתַכְלִית הָעֲלוּי כְּמוֹ הַיֵּין
 שֶׁלֹּאחַר סִינּוּן הַשְּׁמָרִים מִמֶּנּוּ, הָרִי הוּא
 עוֹר יוֹתֵר מִשׁוּבַח.
 וּמִמְשִׁיךְ וּמִבָּאֵר אֵת הַתּוֹכֵן הַפְּנִימִי שֶׁל
 הַהַבְּדָלָה בֵּין מֵיִם הָעֲלִיוֹנִים לְמֵיִם
 הַתַּחְתּוֹנִים.
 וְהַעֲנֵנּוּ בְּזָה, דְּהִנֵּה מֵיִם שִׁישׁ
 בָּהֶם לְחִלּוּחִית וְהֵם מַחִיִּים וּמְרַעֲנִים
 מוֹרָה עַל עֲנָנֵי הַתַּעֲנוּג, כִּי
 מֵיִם מִצְּמִיחִים כָּל מִינֵי

עִם הַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים, וְעַל-אַחַת-כַּפְּהָה וְכַמּוֹ שֶׁלֹּא בְּעֶרְףָה לְגַבִּי הַמֵּיִם הָעֲלִיוֹנִים
 כְּפִי שֶׁהֵם עַתָּה לְאַחַר שֶׁנִּבְדְּלוּ מֵהַמֵּיִם הַתַּחְתּוֹנִים וְנִתְעַלּוּ בְּתַכְלִית הָעֲלוּי.
 כִּי מֵיִם מִצְּמִיחִים כָּל מִינֵי

(28) איוב ה, י. (29) ראה המשך מים רבים תרל"ו פקכ"ח: וכמארז"ל איתא בפדר"א בזמן שישראל עושין רצונו של מקום, אז הארץ שותה ממים עליונים. ובהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א שם: לע"ע לא מצאתיו. וראה פדר"א ספ"ה. ובמס' ב"ב כה, ב. (30) ראה ב"ר פ"ה, ב. שמו"ר רפ"ג. תורת חיים בראשית א, ריש ע"ג. (31) בראשית א, ו. (32) בהבא לקמן - ראה לקו"ת שלח מב, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 תַּעֲנוּג³³ כמבואר בספר התניא. וְזֶהוּ הַחֲלוּק הַהִבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם
2 הָעֲלִיּוֹנִים הַרוּחָנִיִּים, שֶׁהֵם מְקוֹר הַתַּעֲנוּגִים הַרוּחָנִיִּים, לַמַּיִם
3 הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיִּרְדּוּ לַמַּטָּה לַעֲלֹם הַזֶּה לְהִיּוֹת מְקוֹר לַתַּעֲנוּגִים
4 הַגִּשְׁמִיִּים. וְלָכֵן לֵאחֹר הַהִבְדֵּלָה בֵּין הַמַּיִם הַעֲלִיּוֹנִים לַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים
5 "מַיִם תַּחְתּוֹנִים בּוֹכִים, אָנֹן
6 בְּעֵינַי לְמַהְיֹי קָדָם מִלְּפָא"³⁴,
7 אֲנַחְנוּ רוּצִים לְהִיּוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, הֵינּוּ
8 לְהִיּוֹת לַמַּעֲלָה, לִפְנֵי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
9 וְלִמָּה נִגְזַר עֲלֵינוּ לְהִיּוֹת לַמַּטָּה
10 שֶׁבְּכִתְּתָם הִיא עַל עוֹצֵם
11 יְרִידָתָם מִרוּחָנִיּוֹת לַגִּשְ�מִיּוֹת כּו'.
12 [וּמִשּׁוּם זֶה בִּגְלַל הַבְּכִי שֶׁלָּהֶם עַל
13 רִיחֻקָּם מֵאֲלוּקוֹת וִירִידָתָם לַמַּטָּה
14 בַּגִּשְׁמִיּוֹת הַוּבְטָחָה הַמַּיִם
15 הַתַּחְתּוֹנִים לִיקָרְבַּ בַּמִּזְבֵּחַ
16 בְּמִלַּח הַבַּא מִן הַמַּיִם וּבְכַסּוּף
17 הַמַּיִם עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּחֻגָּ³⁵ הַסּוּכוֹת
18 (וְכַפִּי שְׂמוּבָא גַם בְּפִירוּשׁ רִש"י עַל
19 הַכְּתוּב 'מִלַּח בְּרִית' בַּפְּרָשָׁה וִיקָרָא:
20 "שֶׁהַבְּרִית כְּרוּתָה לְמִלַּח מִשְׁתַּת יְמֵי
21 בְּרַאשִׁית, שֶׁהוּבְטָחוּ הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים
22 לְהִיקָרְבַּ בַּמִּזְבֵּחַ בְּמִלַּח, וְנִסְיָן הַמַּיִם
23 בַּחֲגֹ"ו). וְזֶהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁנֶּגְדָּלָה
24 כָּל-כֶּף מַעֲלַת שְׂמַחַת בֵּית
25 הַשְּׂוֹאֲבָה, הַמַּתְקִימַת בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ
26 בַּחֲגֹ הַסּוּכוֹת בְּקִשְׁר לְנִסְיָן הַמַּיִם
27 כְּמֵאֲמַר רַ"ל³⁶ מִי שֶׁלֹּא רָאָה
28 שְׂמַחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה לֹא רָאָה
29 שְׂמַחָה מִמֵּיּוֹ, כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱבָאָר
30 בְּמִקּוֹם אַחֵר בְּפָרֻשׁ³⁷, כִּי
31 נִסְיָן הַמַּיִם עַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ בְּסוּכוֹת,
32 מִבְּטַל אֶת הַהִבְדֵּלָה וְהִירִידָה שֶׁל 'מַיִם
33 תַּחְתּוֹנִים' וְהֵם מַתְעַלִּים יוֹתֵר מִכְּפִי
34 שֶׁהָיוּ קוֹדֵם יְרִידָתָם, מֵאַחַר שֶׁתּוֹכֵן עֵינָיו
35 הַהִבְדֵּלָה בֵּין 'מַיִם עֲלִיּוֹנִים' לַמַּיִם
36 תַּחְתּוֹנִים' הוּא הַהִבְדֵּלָה בֵּין מַעֲלָה
37 וּמַטָּה, רוּחָנִיּוֹת וּגִשְׁמִיּוֹת, אֲבָל תְּכֵלִית
38 הַבְּרִיאָה הִיא 'אֲשֶׁר בְּרָא אֱלוּקִים
39 לַעֲשׂוֹת', לַעֲשׂוֹת וְלַתְּקַן וּשְׂבַכֵּל הָעֵינַיִם שֶׁלֹּמְטָה תְּהִיָּה עֲלֵיהֶם, וְזֶהוּ הַטַּעַם
40 לְגוֹדֵל הַשְּׂמַחָה שֶׁל שְׂמַחַת בֵּית הַשְּׂוֹאֲבָה, כִּי בּוֹה מִבְּטָלִים אֶת הַהִבְדֵּלוֹת
41 [וְהַמַּחֲצוֹת שֶׁל הָעוֹלָם].

וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַ"ל: בְּזִמְנָן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עוֹשִׂין רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם,
הָאֶרֶץ הַתַּחְתּוֹנָה שׁוֹתָה מִמֵּי שֶׁעַל עֲלִיּוֹנִים שֶׁעַל גְּבֵי
הָרְקִיעַ, כְּאִמּוֹר שֶׁבַע הַהִבְדֵּלָה בֵּין מַיִם לַמַּיִם בְּשֶׁשֶׁת יְמֵי בְּרַאשִׁית, הַמַּיִם
הַעֲלִיּוֹנִים עָלוּ מֵעַל לְרַקִּיעַ שֶׁמִּשָּׁם מִמְּקוֹר עֲלִיּוֹן זֶה, מֵעַל לְרַקִּיעַ, נִמְשָׁכַת
הַהֶשְׁפָּעָה בְּתוֹסַפַּת וְרַבּוּי בְּלִי
גְּבוּל. וְעֵינָן זֶה מְרוּמָז בְּמָה
שֶׁכְּתוּב כִּי 'אִם בַּחֲקוֹתַי תִּלְכּוּ, אוֹי
"וְנִתְתִּי גִשְׁמִיכֶם בְּעֵתָם",
שְׂרוּמְזוֹ עַל הַמְשָׁכַת הַמַּיִם
הָעֲלִיּוֹנִים מִלְּמַעַל לַמַּטָּה, וְכִמּוֹ
שֶׁאֵינוֹ רוֹאִים שֶׁאֵינוֹ דוֹמָה
הַמְשָׁקָה שְׂדוּתֵיּוֹ בְּסֶתֶם מַיִם
שֶׁנִּשְׂאָבוּ מִבְּאֵרוֹת וְכד' לְגַבִּי
הַמְשָׁקָה אֶת שְׂדוּתֵי בְּמִי
גִשְׁמִיִּים, שֶׁאֵין טוֹבַת הַצְּמִיחָה
בְּסֶתֶם מַיִם כָּל-כֶּף כְּמוֹ עַל-יְדֵי
מִי גִשְׁמִיִּים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב³⁸
בְּנִבְאוֹת יִשְׁעִיָּה כִּי אִם הִרְוָה
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא אֶת הָאֶרֶץ
וְהוֹלִידָה וְהַצְּמִיחָה, שֶׁעָקַר
הַצְּמִיחָה שֶׁל הַפִּירוֹת וְהַתְּבוּאָה
הִיא דוֹקָא עַל-יְדֵי מִי
גִשְׁמִיִּים, שֶׁיּוֹרְדִים בְּגִבְוֵרָה³⁹,
בְּתוֹקָף וּבַחֲזוּק (וְלָכֵן מִשְׂבַּחֵם אֶת
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא 'מֵשִׁיב הַרוּחַ וּמוֹרִיד
הַגֶּשֶׁם' בְּכַרְכַּת 'אַתָּה גְּבוּר' בְּשִׁמּוֹנָה
עֶשְׂרֵה) שֶׁהֵם מִי הַגִּשְׁמִיִּים הַמְּרִוִּים
אֶת הָאֶרֶץ, וְעַל-יְדֵי-זֶה
נַעֲשִׂית הַצְּמִיחָה שֶׁל הַפִּירוֹת
וְהַתְּבוּאָה כְּאִפְּסָן נַעֲלָה יוֹתֵר
מֵאַשֶׁר הַצְּמִיחָה כְּתוּצָאָה מֵהַשְּׂקִיָּה
בְּסֶתֶם מַיִם, וְכִמּוֹ חֲטִיִּים גְּדוּלוֹת
בְּיוֹתֵר כְּכִלּוֹת⁴⁰, וְעַד שֶׁאֲפִילוֹ
אֵילָנֵי סָרְק שֶׁבְּדוֹר כָּל לֹא
מִצְמִיחִים פִּירוֹת, גַּם הֵם עוֹשִׂים
פִּירוֹת⁴¹.

וְכָל זֶה תוֹסַפַּת הָעֲלִיּוֹת וְהַחֲזוּק
בְּצִמְחַת הַפִּירוֹת נַעֲשָׂה עַל-יְדֵי
הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב אִם בְּחֻקֵּי תִלְכּוּ וְגו', וְאִמּוֹר חֲכִימוּ ד"ל
שֶׁאֵין הַכוּנָה לְקִיּוֹם הַמִּצְוֹת שֶׁהָיוּ הַכְּתוּב מִמִּשְׁיָן וְאִמּוֹר 'זֹאת מִצְוַת תִּשְׁמְרוּ'
אֵלֹא 'אִם בַּחֲקוֹתַי תִּלְכּוּ' פִּירוּשׁוֹ שֶׁתְּהִיּוּ עֲמִלִּים בְּתוֹרָה⁴².

(33) ראה תניא פ"א. (34) תקו"ז תיקון ה' (יט, סע"ב). תוס' הרא"ש בראשית א, ז. בחיי ויקרא ב, יג. (35) תוס' הרא"ש ובחיי שם. פרש"י ויקרא שם. וראה אוה"ת (יהל אור) לתהלים ס"ע שם. (36) סוכה נא, א"ב. (37) שיחת שמחת ביה"ש תשט"ז בתחלתה (תורת מנחם - התוועדות חט"ו ע' 54 ואילך). (38) ישע"י נה, י. (39) ראה תענית ב, א. (40) ראה תו"כ בחוקותי שם, ד. (41) ראה תו"כ ופירש"י בחוקותי שם.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 וְזֶה גַם מֵה שְׁאֵמַר רַבִּי יוֹחָנָן "בִּירִידַת גְּשָׁמִים הַפְּתוּיב הֵינּוּ
2 הַבִּיטוּי 'אֹרֵה' בְּדַבְרֵי אֱלֹהִים בֶּן בְּרַכָּא (כְּמוֹבָא לְעִיל) מְדַבֵּר", שְׁפִנְתּוּ
3 שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן הִיא עַל הַתּוֹרָה, כִּי יְרִידַת הַתּוֹרָה מְשׁוּרֶשֶׁת וּמְקוּרָה
4 לְמַעַל בְּאַלְקוּת וְהַשְׁפַּעְתָּה בְּעוֹלָם לְמִטָּה הִיא הַשְּׁפָעָה עֲצָמִית,
5 שֶׁפַע וְחַיּוֹת הַבָּאִים מֵעֲצָמוֹתָו וּמֵהוֹתוֹ
6 שֶׁל הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ וְלִכְן
7 אֵי-אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת יְרִידַת
8 וְהַתְּלַבְּשׁוֹת אֹרֵךְ הַתּוֹרָה לְמִטָּה
9 בְּעוֹלָם אֲלָא בְּהַלְבָּשָׁה גְּשָׁמִית,
10 כִּי כָּל הַשְּׁפָעָה פְּנִימִית
11 וְעֲצָמִית אֵינָה יְכוֹלָה לְבֹא לִידֵי
12 בִּיטוּי בְּעוֹלָם אֲלָא בְּמַהוּת
13 גְּשָׁמִית כּו'.
14 (ה) וְזֶהוּ פִּירוּשׁ הַכְּתוּב "וַיְדַבֵּר
15 אֱלֹקִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים
16 הָאֵלֶּה לְאִמְרָ" עַל פִּי חֲסִידוֹת,
17 שְׁמָה שְׁפָתוֹב כָּאֵן שֵׁם
18 'אֱלֹקִים' הַיְקָא⁴³, שְׁהוּא
19 'אֱלֹקִים' עֲנִינְ הַגְּבוּרָה, הַשֵּׁם שְׁבו
20 מֵתַלְבֶּשֶׁת מִידַת הַגְּבוּרָה הַעֲלִינָה הַרִי
21 זֶה כְּדֵי לְהוֹרוֹת עַל גּוֹדֵל
22 מַעְלַת הַשְּׁפָעָה שֶׁל עֶשְׂרַת
23 הַדְּבָרוֹת, עֲנִינְ הַתּוֹרָה, כְּמוֹ
24 'גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים', שֶׁבְּגַלֵּל תּוֹקֵף
25 וְחוֹק הַשְּׁפָעָה שֶׁל הַגִּשְׁמִים הִרִי אֵף
26 שֶׁבְּדֶרֶךְ כֻּלֵּל מִידַת הַגְּבוּרָה קְשׁוּרָה
27 בְּעֲמֻצּוֹם וּמִנִּיעַת הַשְּׁפָעָה, מְכַל-מְקוֹם
28 הַשְּׁפָעָה זֹו נִקְרָא 'גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים',
29 לְהוֹרוֹת עַל גּוֹדֵל מַעְלַתָּה שְׁהוּא
30 הַתּוֹכֵן שֶׁל הַשְּׁפָעָה הַבָּא עַל יְדֵי הַגִּשֵׁם
31 עֲנִינְ הַמַּיִם הַעֲלִינָם, כְּפִי-ל.
32 וְזֶהוּ "וַיְדַבֵּר אֱלֹקִים אֶת כָּל
33 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאִמְרָ",
34 שְׁזוּהִי הַמְּשָׁכָה מַעְשַׁרְתָּ
35 הַדְּבָרוֹת (שְׁעִלֵיהֶם נִאֲמַר כֵּאֵן "כָּל
36 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה") בְּעֲשָׂרָה
37 מֵאֲמָרוֹת ("לְאִמְרָ"), כִּי
38 עֲשַׁרְתָּ הַדְּבָרוֹת עֲנִינְ הַתּוֹרָה הֵם
39 בְּחִינַת מַיִם עֲלִינָם, וְעֲשָׂרָה
40 מֵאֲמָרוֹת עֲנִינְ הָעוֹלָם הֵם בְּחִינַת
41 מַיִם תְּחִלּוֹתָם (וְהַכְּתוּב מְדַבֵּר עַל הַשְּׁפָעָה שֶׁל הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם הַחַיּוּזוֹן
42 הַשְּׁתוּרָה נוֹתֵנָת בְּקִיּוֹם הָעוֹלָם, כְּמוֹבָא לְעִיל), כְּמוֹבָא בְּתוֹרַת

תַּיִם⁴⁴ לְאִדְמוֹרֵי הָאֲמַעֲזֵי שְׁמַיִם עֲלִינָם וּמַיִם תְּחִלּוֹתָם הֵם
שְׁחֵי בְּחִינּוֹת שׁוֹנוֹת בְּבַחֲנִית וּמְדִירָגַת הַחֲכָמָה שְׁלִמְעֵלָה 'חֲכָמָה עֲלָאָה'
חֲכָמָה עֲלִינָה (חֲכָמַת הַתּוֹרָה כְּפִי שְׁהִיא מְצַד-עֲצָמָה) וְ'חֲכָמָה
תְּתָאָה' חֲכָמָה תְּחִלּוֹנָה (בְּחִינַת הַחֲכָמָה כְּפִי שְׁנִמְשָׁכַת בְּמַעֲשָׂה
בְּרֵאשִׁית הֵינּוּ כְּפִי שִׁיּוֹרֵד
לְעוֹלָם), וְכִיּוֹן שְׁעֲשָׂרָה
מֵאֲמָרוֹת שְׁבָהָם נִבְרָא הָעוֹלָם הֵם
בְּחִינַת 'חֲכָמָה תְּתָאָה', חֲכָמָה
תְּחִלּוֹנָה, שְׁזוּהִי בְּחִינַת
הַמְּלָכוּת⁴⁵, הַסְּפִירָה הַכִּי אַחֲרוֹנָה
וְהַכִּי נִמְכָּה (שְׁדִרְכָּה יוֹרֵד וְנִמְשָׁךְ אֹרֵךְ
הַסְּפִירוֹת לְמִטָּה, לְעוֹלָמוֹת)
שְׁ'רִגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת' כּו'⁴⁶,
וּמְבוֹאֵר בְּקַבְלָה וְחֲסִידוֹת כִּי מֵאֲחַר
שֶׁהַשְּׁפָעָה הִיּוֹרֵדַת מִסְּפִירוֹת הַמְּלָכוֹת
נִמְשַׁכַּת עַד לְמִטָּה בְּיוֹתֵר, לִכְן עֲלִיָּה
נִאֲמַר הַכְּתוּב בְּמִשְׁלֵי 'רִגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת
מוֹת' לִכְן צְרִיכִים לְהִמְשִׁיךְ
בְּהֵם בְּעֶשְׂרֵה מֵאֲמָרוֹת, הֵינּוּ בְּכַלּוֹת
הָעוֹלָם, חֲזוֹק כּו' מַעְשַׁרְתָּ
הַדְּבָרוֹת וְהוּא חַיּוּזוֹן שְׁבָא לְעוֹלָם
עַל יְדֵי הַתּוֹרָה, וְהוּא נִחוּץ לְעוֹלָם,
בְּהוֹסֵפָה עַל כֵּךְ שְׁבַכְל נִבְרָא יֵשׁ חַיּוֹת
אַלְקִית.

(42) תו"כ ופירש"י שם, ג. 43) ראה ריש וסוף ד"ה וידבר אלקים אכה"ד עטר"ת. תרפ"ח. וראה המשך תער"ב ח"ב ע' א'פא.
(44) בראשית א, א ואילך. 45) תו"א יתרו ע, א. ובכ"מ. 46) משלי ה, ה. אוה"ת נ"ך ח"א עה"פ (ע' תקסד ואילך).
(47) שמואל-א כד, יג. 48) רש"י שמואל-א שם. רש"י: משפטים כא, יג; מכות י, ב - ד"ה והאלקים.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 מגיעים לבחינה זו. ואף-על-פי שגם המקור הפללי של
 2 כל העולמות ולא רק של התורה הוא במחשבה הקדומה
 3 ד'אדם-קדמון', שלכן בכללות העולמות כפי שדוגתו אלו הן
 4 בעולמות - נקרא 'אדם-קדמון' 'אדם דבריאה'⁴⁹, היינו שיש לו
 5 שייכות לעולמות בריאה-יצירה-עשיה,
 6 ואם כן לכאורה השייכות לאדם
 7 קדמון איננה מעלה מיוחדת של
 8 התורה, הרי זה בחינת 'אדם קדמון'
 9 השייכת לעולמות ונקראת 'אדם'
 10 דבריה' רק בחינת חיצוניות
 11 של בחינת ומדריגת 'אדם-
 12 קדמון', שהוא ענין מחשבה
 13 הפללית שצופה ומביט הקדוש
 14 ברוך הוא בסקירה אחת וב'מבט' אחד
 15 על כל העולמות ועל כל הבריאה
 16 מתחילתה עד סוף כל
 17 הדורות⁵⁰, ואלו שרש התורה
 18 הוא מבחינת פנימיות 'אדם-
 19 קדמון'⁵¹ והרי הפנימיות היא ענין
 20 יותר נעלה ויותר עמוק מאשר
 21 החיצוניות.
 22 וזהו גם מה שנתבאר לעיל
 23 (סעיף ב) שני הפרושים על פי
 24 חסידות במאמר המשנה "חביבין
 25 ישראל שנתן להם כלי חמדה
- 1 וכן על-ידי התורה מגיעים לבחינה זו. ואף-
 2 על-פי שגם המקור הפללי של כל העולמות
 3 הוא במחשבה הקדומה ד'אדם-קדמון', שלכן
 4 בכללות העולמות - נקרא 'אדם-קדמון' 'אדם
 5 דבריאה'⁴⁹, הרי זה רק בחינת חיצוניות 'אדם-
 6 קדמון', שהוא ענין מחשבה הפללית שצופה
 7 ומביט עד סוף כל הדורות⁵⁰, ואלו שרש התורה
 8 הוא מבחינת פנימיות 'אדם-קדמון'⁵¹. וזהו גם
 9 מה שנתבאר לעיל (סעיף ב) שני הפרושים
 10 במאמר "חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה
 11 שבו נברא העולם". פרוש הראשון, שעל-ידי
 12 התורה נברא העולם. ופרוש השני, שכל הפונה
 13 בבחינת העולם היא בשביל התורה, פי מקור
 14 כללות העולם הוא מחיצוניות 'אדם-קדמון',
 15 ושרש התורה הוא מפנימיות 'אדם-קדמון', והרי
 16 מהפנימיות, והפונה בחיצוניות היא בשביל הפנימיות, וענין זה נעשה על-ידי
 17 שמשכיכים את עשרת הדברות בעשרה המאמרות⁵².

המאמר.

(49) ראה לקו"ת מסעי צה, א ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים ע' א ואילך. ועם הגהות וכו' - אוה"ת ענינים ע' עז ואילך. ספר המאמרים תרמ"ד (קה"ת, תשס"ב) ע' שכא. (50) נוסח ברכת זכרונות. (51) ראה המשך תרס"ו ע' רל ואילך. (52) חסר סיום המאמר (המו"ל).

אגרות קודש

בי"ה, ח' סיון, תשט"ו
 ברוקלין.

האברך יוסף שי' מלמד

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מב' סיון, בו כותב אשר מקימים אגוד תלמידי הישיבות התימנים ותכלית האגוד, וכו', ושואל אם להצטרף לזה.

הנה בכגון דא, יש לחכות עד שיתברר בטוב פרצוף האגוד ועניניו, אשר לא תמיד תלוי אפילו ברצון של המיסדים ובפרט שגם רצון זה אינו ברור, וכמרו"ל אין אדם יודע מה בלבו של חברו, ובפרט באה"ק ת"ו יש להזהר ביותר מלהשתייך לאיזה ארגון ואגוד עד שיראו משך זמן בפעולותיו שרק אז אפשר לדעת מהותו מי הם הבעלי דיעה כו' - כאשר רואים במוחש ברור ענינים.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א